

Kruh vyprávění z Ašska se uzavírá...
Kniha o všem a o všech, které postrádáme.

Klára Teršová

NEBESA

ARGO

Klára Teršová
NEBESA

Klára Teršová

NEBESA

ARGO

Klára Teršová

NEBESA

Obálku, grafickou úpravu navrhla a sazbu
zhotovila Tereza Králová.
Odpovědná redaktorka Veronika Chaloupková.
Jazyková redakce Jiří Popiolek.
Korektury Mirka Jarotková.
Technická redaktorka Saša Švolíková.
Příprava elektronických formátů Kosmas.
E-knihu vydalo nakladatelství Argo,
Miličova 13, 130 00 Praha 3,
www.argo.cz, argo@argo.cz,
v roce 2025 jako svou 5842. publikaci.
Elektronické vydání první.

ISBN 978-80-257-4660-8 (váz.)
ISBN 978-80-257-4739-1 (e-kniha)

© Argo, 2025
Text © Klára Teršová, 2025
Cover art © Tereza Králová, 2025

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS
sklad: KOSMAS s.r.o. Za Halami 877
252 62 Horoměřice
tel: 226 519 383.
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v přátelském internetovém
knihkupectví
www.kosmas.cz

*Domnívám se, že jedinou cestou,
jak se ještě pokoušet věci měnit, je o nich psát.*

Poslední díl trilogie, kterou jsem od počátku zamýšlela situovat do své rodné Aše, a reflektovat tak milníky v jejím směřování, volně navazuje na předchozí dva romány – *Bílý pramen*, odehrávající se od první republiky až do odsunu německých obyvatel, a *Až ke křížku*, který ve dvou časových rovinách, zejména za doby totality, pojímá další traumatické období v českém pohraničí.

Román *Nebesa* uzavírá celý kruh líčením současného příběhu mladé ženy, která se z velkoměsta vydává žít zpět do svého rodiště, do ospalého městečka na hranicích s Německem. Ani jednou, a to zcela záměrně, neuvádím v textu místopisné určení Aš – kulisy, jež jej rámují, mohou totiž fungovat docela dobře i v jiné, obdobně složité lokalitě. Jedním z mála reálných názvů jsou Nebesa, která zároveň slouží jako metafora k nebesům, jež známe jako pomyslný prostor, kam se odebírají duše zemřelých.

Protagonistkou románu je novinářka Nina, již nečekaně zasáhne tragická událost. Prožité trauma poznamenává i vztah s mužem, kterého miluje, a tak se rozhodne, že se vrátí... nejen do „svého města“, ale také do vzpomínek. Pro život si vybírá dávno opuštěnou vilu v lesích, kde se pere s nepohodlím i se svými démony. Často se pohybuje na hranici bdění a snění. Jestliže má hrdinka dojem, že jí život v ústraní může poskytnout útěchu, nabízí se otázka, zda nejde o její vlastní chiméru...

Vyprávění odráží deziluzi ze společenského úpadku, zhoršující se socioekonomické situace a politických machinací na Ašsku. Naopak staví na piedestal mimořádné krásy jeho přírody a stejně jako v předchozích románech lákavé tajemství a pohnutou historii. Město je odrazem temných stránek vyprávěčky, jež silně kontrastují s jejími idealistickými představami.

Prolog

Bylo mi jako dítěti, které opustila vlastní matka. Přitom jsem to byla já sama, kdo opouštěl. Pořád a pořád dokola. Jako by uvnitř mě zela průrva, krvavý kráter pohlcující štěstí, dobrou náladu, jakékoliv vyhlídky.

Krajina za čelním sklem byla rozmanitá a neuvěřitelně krásná. Vinice a olivové háje táhnoucí se k horizontu, aleje vysokánských cypřišů, rozložitě oleandry, usedlosti s arkádovými vstupy. Půvabné malé bílé domky se zašpičatělou střechou, kamenné zídky. Budovy překypující balkony, živé kavárny. Tady ještě na něčem záleželo, dědictví minulých generací netlelo bezútešně. Tady byl ještě kostel kostelem, tady byly ruiny veskrze romantickou podívanou, nikoliv důkazem všeobecného chátrání.

To všechno na mě dělalo nepravděpodobně skličující domem, bylo to jako pohled zaslaný z dovolené, na niž jsem se netěšila. Domnívala jsem se, že mi změna pomůže (měla jsem další plán v řadě, neustálé změny totiž byly mojí součástí), že dokážu udělat za vším tečku – že uzavřením celé kapitoly přejdu plynule k další.

Chtěla jsem se dostat co nejdál. Pryč od sevřeného města, kde jsem se narodila a kde mě vychovali. Zdá se, že mě utvářelo víc, než jsem si byla ochotna připustit. Pryč od omezených možností vnucených domovskou kulturou a náturou místních. Pryč od všech a od všeho, a nejvíc od vlastní bolesti, již jsem se snažila unikat.

Anebo to bylo jinak. Možná že jsem jednoduše selhala, nic se mi nepovedlo, pracovala jsem s falešnými předpoklady. Snažila jsem se měnit věci, jež se změnit nedaly. Například svého muže. Přiřadila jsem mu imaginární vlastnosti, příliš si je přikrášlila a pak jsem byla zklamaná.

A co matka a otec? Buď jsem je odvrhovala, nenáviděla, nebo naopak nepřiměřeně obdivovala za činy, které ani nevykonali. Další lidé, kteří mi prošli životem – zmačkat a vyhodit. A mé město. Shledávala jsem na něm spoustu vad a připadalo mi, že jediné já jsem kápala na to, jaký lék mu pomůže z bezbřehého úpadku. Hledala jsem jeho příčiny a myslela si, že když to rozlousknu, zahojí se i moje hnisající rány.

Bez ustání jsem trpěla. Neuvědomila jsem si totiž, že města, stejně jako lidé, žijí samy pro sebe, jejich osud je stanovený předem.

Takže tys věřila hloupým frázím, motivačním poučkám, naučené metodologii, papouškovala jsi obecné a rádoby morální principy? A co sis myslela? Řeči ani slova nic nezmění. Změna přichází jen tehdy, když se završí hniloba a rozklad. Ne, takhle by to opravdu nešlo. Už pochop, že ses ve všem pletla.

Došlo mi, že většinu příběhů, které jsem vyprávěla, jsem měla ve skutečnosti jenom ve své hlavě. A najednou jsem si uvědomila, jak strašně jsem unavená. Měla jsem za sebou opravdu příliš dlouhou cestu. Jenže ta pořád nikam nevedla.

„Neplač, maminko! Uvidíme se v Nangijale!“

– ASTRID LINDGRENOVÁ, *BRATŘI LVÍ SRDCE*

Cítila jsem, že se blíží konec. Bylo to předtím, než jsem se probudila na Nebesích. Ve světě, který si pro mě, jak už dnes vím, vymyslela maminka. Mezitím jsem však musela projít Cestu. Každý si představuje, jaká Cesta asi je; úsek, který nás čeká předtím, než umřeme. Až teď na Nebesích, kdy mám možnost nahlížet do různých příběhů, zjišťuji, že každá Bytost na Zemi se času před smrtí šíleně bojí. Co když to bude bolet? Co když umírání bolí? Jenže úplně stejně se Bytosti bojí i jiných věcí, většinou toho, že o něco přijdou. Někdy to jsou bezvýznamné drobnosti – hračky, auta, peníze... jindy podstatnější věci. Každý má přece něco, na čem mu hodně záleží, ať už je to střecha nad hlavou, úroda obilí, nebo domácí mazlíček. V tom je život na Zemi možná kouzelný – ve své rozmanitosti a v konfliktu, vnějším či vnitřním, jež způsobuje. Není beze zbytku nalinkovaný a je plný nejistoty a nevědomosti. Na jedné z nejvyšších příček však stojí strach ze ztráty bližních, a to bez výjimky. Když jsem byla na Zemi, a ačkoli to nebylo z pohledu Bytostí moc dlouho, něco takového se mi stalo. Ztratila jsem sestru a stále ji hledám.

Moje Cesta byla zalitá teplým, mléčně bílým světlem, které ke mně pronikalo skrz skleněnou vitrínu, možná výkladní skříň. Jedna z mála věcí, jež jsem vnímala, bylo teplo a světlo, které dokázalo pohltit mé drobné tělo a zalepená víčka. Cítila jsem i doteky, něžná matčina slova, která šeptala: „Ani, Aninko...“ A spěšné pokyny. Někdo se mnou manipuloval, ale bylo to jen pár okamžiků a já se pomalu nořila do stále rychleji se otáčejícího víru, kterému jsem se pro nedostatek sil nedokázala bránit.

Část mě samotné si přála zůstat na Zemi, zejména v jemném prostoru uvnitř matky, kde jsme se sestrou plavaly v plodovém vaku, ovázané porůznu pupečními šňůrami. Dodnes však nedokážu ten pocit udržet, možná ani není skutečný, třeba jsem o něm jen četla. Často mě ale prudce zaskočí – když se bojím, když mám trému, těsně před usnutím. Objeví se zničehonic a já si ho k sobě přivinu, zabalím ho jako motýla do kukly. Když to shrnu, z celé Cesty mi zbyla vzpomínka na nezadržitelnost, na dojem, že průběh událostí nemohu ovlivnit, avšak prapodivným způsobem mě to neděsilo. Nezadržitelnost jsem v určitou chvíli přijala a jen jsem čekala, kdy se vír přestane točit. Byla jsem zvědavá, co se stane, a přitom jsem cítila, že to není konec, že pro mě začne něco nového. Má vize, že vězím ve víru, se pomalu rozplývala a ladně přešla v probuzení na Nebesích.

Poznala jsem to a nikdo mi nemusel nic říkat. Bylo to velmi podobné jakémukoliv jinému probuzení – sladké, ulepené nic stvořené napůl z iluze a napůl z reality. Zdálo se mi, že nemohu dýchat, trochu mě rozbolela hlava, ale jen na chvíličku.

Představa, že děti, které přijdou na svět čisté a nevinné, jsou od samého začátku obdařeny věděním, je správná. Děti na Nebesa přicházejí vybavené vším, co k životu potřebují. Umějí chodit, mluvit, jíst, umějí usnout bez kolébání, dokonce i číst. Pozemské dovednosti se na Nebesích tak docela nesmazávají. Ale nejde o žádnou reinkarnaci, je to jen pokračování příběhu, který někde začal a ve kterém se objevila zápleтка, kolize, krize a peripetie.

Ocitla jsem se na louce. Byl teplý den a louka kvetla, lemovaly ji borovice, které voněly jako přezrálé maliny. Napravo ode mě se leskl a čeřil potok, přes který vedl staříčkový dřevěný mostek, přede mnou se kaskádovitě vzdouvaly výš a výš kopce, sametově hebké a zelené, porostlé smrkovím a buky. V krajině bylo rozeseťo několik stavení. Jenže moje sestra nikde. Zkusmo jsem polohlasem zavolala: „Kristýno...“ ale vrátila se mi jen lesní ozvěna.

Nervózně jsem přešlápla z jedné nohy na druhou a s údivem si prohlížela svá kolena a chodidla v kožených botkách na nízkém podpatku. Pohledem jsem postupovala dál ke lněným šatům s prostě zdobeným živůtkem a světlým vlasům spadajícím na ramena, z nichž jsem viděla jen konečky. Tohle jsem tedy já, říkala jsem si a zatočila se kolem dokola. Já. Ohmatala jsem si tváře, nos, rty, uši, jako bych si teprve v té chvíli uvědomila celistvost svého těla. Byl to pěkný pocit, mít možnost hýbat se, dýchat, žít. Ne jako předtím v té skleněné rakvi... Jenže co teď, kam jít? Nemohu zůstat sama v údolí mezi lesy. Co když tady žijí nebezpeční tvorové. Lišky, vlci nebo hadi. Rozhodnutí bylo jen na mně. Neměla jsem u sebe

maminku, prostě nikoho, kdo by mi poradil, kdo by mi poskytl útěchu před samotou, která ve mně klíčila. Jen šestý smysl, jenž mi napovídal, abych se vydala k domku s bílým průčelím a nízkým dřevěným plotem, v němž zela otevřená branka.

Vím, že všechno, čím jsem dnes, je vším, čím jsem byla včera a především, předpředevším a tak dál.

Důvody, proč jsem se vrátila do rodného města, nedokážu shrnout zcela jednoznačně. V jistém bodě je mohu považovat za druh vykoupení. Na začátku stála domněnka, že to každý svému městu tak trochu dluží, aby se do něj vrátil a pokračoval v úsilí předchozích generací, ať už jde o stavění, nebo boření. Neustálý koloběh civilizace. Expanze, vyčerpání, kolaps. A pak ještě něco, osobní věci, neradostný příběh v pozadí, který se vypráví s pocitem studu, selhání a zármutku.

Období mého návratu se shodovalo s létem, ačkoli zrovna na tomhle létě pro mě nebylo nic příjemného. Slunce nepřirozeně páliło, a to i v kraji, který byl většinou zahalen mlhou a bičován deštěm. Půda byla vyprahlá, vody všude málo, nad silnicí se tetelil horký vzduch.

Bylo to v době, kdy moje utrpení dosáhlo svého vrcholu a jeho křivka pomalu začala padat. Měla jsem dojem, že musím začít znovu. Nebylo pro mě tehdy vhodného místa, vhodného zaměstnání, přátel ani milenců. Na této křivce bylo potřeba najít něco neobyčejného, možná způsob totální sebedestrukce či naopak zmrtvýchvstání.

Z těchto poměrně protichůdných důvodů jsem hledala domov, který by vše obrátil naruby, postavil mě na nohy, či mě definitivně zničil. Ve chvíli, kdy se cítíme na dně, hledáme berličky, obracíme se do minulosti, kde jsou alespoň nějaké zachytňné body – vzpomínky na chvíle šťastného dětství, na dobu, kdy nebylo potřeba řešit obživu a zajišťoval ji za nás někdo jiný, na zdánlivou bezstarostnost dospívání a mládí. Obracíme se zpět ke svému rodišti, jako by bylo univerzálním spasitelem.

Cítila jsem v hrudi neobyčejnou tíži a úzkost. Opouštěla jsem hlavní město a chystala se začít nový život. V předchozích letech jsem pilně, až freneticky studovala, vykonala nespočet praktikantských hodin v různých mediálních domech – většinou jako podržtaška, ale přičichla jsem i k práci se zkušenými reportéry, napsala jsem opravdové články, pokročilé i začátečnické –, přivydělávala si při univerzitě po kavárnách, které se v té době transformovaly v moderní Mekky rádoby kvalitní kávy.

Nastoupila jsem za mizerný plat do redakce prestižního zpravodajského webu, vysedávala do noci ve sdílené kanceláři, kde jsem se zahalovala šálou kvůli ledovému vzduchu z klimatizace, nedařilo se mi však napsat nic takříkajíc výborného, hodného pozornosti odborného publika. Neustále jsem byla v jednom kole, toužila jsem vyniknout, vždycky jsem chtěla dělat investigativní novinářinu, ale bránili mi v tom průbojnější kolegyne a zejména kolegové. Neměla jsem vhodné kontakty, nedokázala jsem být odváznější nebo vlezlejší.

Kromě toho jsem se po peripetiích s několika muži, se vztahy, které za to nestály nebo na které si vzpomínám už jen matně, zamilovala a vdala se. Předtím to byli jen kluci na gymnáziu, pár